

Víra jako „dar“

V křesťanské tradici (a zejména pak v protestantismu) se stalo zaběhaným rčení, že „víra je dar“. Vynálezcem tohoto nového užití slova „dar“ byl asi až Pavel (úzce to souvisí s jeho důrazem na „milost“ – právě na to navazuje Luther i Kalvín – a v minulém století Barth etc.); v synoptických naopak nic podobného nenajdeme, až v Janovi je jakýsi „metaforický“ náznak, ale jiné povahy. To je doklad toho, že se to zpočátku šířilo dost pomalu a hlavně mezi „křesťany z pohanů“. Proto je nutno být v aplikaci tohoto rčení nanejvýš obezřelým, zejména je korigovat nepochybnými doklady Ježíšových „konotací“ a vůbec jeho chápání víry jako odpovědi, tj. reakci na výzvu k „věření“ jakožto opaku strachu, bázně a děsu: „Neboj se, toliko věř!“ Znamená to: spolehni se ! A takové spolehnutí je nepochybně lidský výkon, nikoli něco, čeho se člověku může dostat jakoby „zvenčí“, tedy nějakým „darem“, obdařením, výkonem někoho jiného.

[Pochopitelně ten Pavlův výmysl s „darem“ není tak naprosto nesmyslný – mám přece – jistě jsi to četl – svou vlastní interpretaci, která s něčím podobným počítá – viz koncept „ek-statické“ povahy „ex-sistence“ -, ale pouze někde na počátku či v nejhlubším základě „života z víry“: víry se musí člověk – a vůbec každý „subjekt“ – odvážit za předpokladu toho, že už tu nějak „je“ ten, kdo se odvážit má. Jinak řečeno: nejdříve tu musí ten subjekt „být“, musí „žít“, aby se mohl odvážit „víry“. Zároveň však je „víry“ zapotřebí k tomu, aby „byl“, aby mohl „žít“. Tou naprosto první odpovědí víry je tedy to, že se nějaký subjekt k té odpovědi (tj. za „účelem“ odpovědi neboli s „cílem“ odpovědět) vůbec nějak dostaví, a to tím, že „jest“, takže může „říci“: „Tu jsem !“ V tomto smyslu víra vlastně předchází ustavení subjektu. To však už náleží do jiné kapitoly, totiž o „subjektu“ a jeho povaze.]

(Písek, 080604-3.)

(původně z e-dopisu Luboši Krbcovi)